

VA/Luoma/KK

13.12.1978

1

Opastinsilta 7 00520 HELSINKI
Semaforbron HELSINGFORS 52

Puhelin 1511
Telefon

... Työeläkelaitoksille

YHTEENSOVITUKSESSA HUOMIOON OTETTAVA VEL-ELÄKKEEN MÄÄRÄ

TEL 8 §:n mukaista yhteensovitusta suoritettaessa otetaan TEL 8 §:n 4 momentissa mainittuun lakiin tai eläkesääntöön perustuvasta eläkkeestä huomioon määrä, joka vastaa kyseisen lain peruseläketurvan mukaisesti määrättyä eläkettä. Eräissä tapauksissa, joissa henkilölle myönnetään VEL-eläke tai muu ns. VEL-perusteinen eläke lisäeläketurvan mukaisena, voi peruseläketurvan mukaisesti laskettu eläkkeen määrä muodostua suuremmaksi kuin mainittu lisäeläketurvan mukainen eläke. Koska näissä tapauksissa on esiintynyt epäselvyyttä siitä, minkä määräisenä eläke olisi yhteensovituksessa otettava huomioon, on kysymystä käsitelty ETK:n yhteydessä toimivassa tulkintaryhmässä. Tulkintaryhmässä on edustajia eri eläkelaitoksista, VEL-eläkkeen yhteensovitusta käsiteltäessä myös valtiokonttorin edustaja on ollut mukana. Tulkintaryhmän kannanotto, jonka myös valtiokonttori on hyväksynyt, saatetaan eläkelaitoksille tiedoksi tällä yleiskirjeellä.

1. VEL-eläkkeen määrääminen

Valtion eläkelain mukainen eläke myönnetään joko VEL 10 §:n 1 momenttia soveltaen (peruseläketurvan mukainen eläke) tai VEL 10 §:n 2 tai 3 momenttia soveltaen (lisäeläketurvan mukainen eläke).

VEL 10 § 1 momentin mukaan eläkettä karttuu jokaiselta eläkeajaksi luettavalta kuukaudelta 1/12 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta ajalta ennen 1.7.1962 ja 1/6 prosenttia mainitusta ajankohdasta lukien, jos eläketapahtuma on sattunut 31.12.1976 jälkeen. Eläkeajaksi ei VEL 10 §:n 1 momentin mukaisena myönnettävää eläkettä varten lueta tulevaa aikaa. Karttunut eläke rajoitetaan 66 %:iin VEL-palkasta. Näin laskettuun ja rajoitettuun eläkkeeseen lisätään lapsikorotus, jos eläkkeensaajalla on lapsikorotukseen oikeuttavia lapsia. Mikäli työntekijällä on valtion eläkelain mukaiseen eläkkeeseen oikeuttavan palveluksen perusteella oikeus myös LEL:n mukaiseen eläkkeeseen, vähennetään edellä määrätystä VEL-eläkkeestä LEL-eläke siltä osin kuin se perustuu valtion palveluksessa saatuihin ansioihin. VEL-eläke, josta on vähennetty edellä tarkoitettu ns. LEL-vähennysosa, yhteensovitetaan TEL 8 §:n mukaisesti.

Lisäeläketurvan mukaista eläkettä karttuu 11/60 prosenttia (VEL 10 § 2 mom.) tai 11/50 prosenttia (VEL 10 § 3 mom.) eläkkeen perusteena olevasta palkasta kultakin eläkeajaksi luettavalta kuukaudelta. Eläke rajoitetaan 66 %:iin VEL-palkasta. Lapsikorotusta ei lisäeläketurvan mukaiseen eläkkeeseen tule. LEL-vähennysosa määräytyy samoin kuin peruseläketurvan mukaisessa eläkkeessä. Lisäeläketurvan mukainen VEL-eläke yhteensovitetaan VEL 12 §:n säännösten mukaisesti.

Milloin henkilöllä on oikeus VEL:n lisäeläketurvan mukaiseen eläkkeeseen, lasketaan hänelle samanaikaisesti myös VEL:n peruseläketurvan mukainen eläke. Jos peruseläketurvan mukainen eläke (siis ilman tulevaa aikaa) muodostuu suuremmaksi kuin lisäeläketurvan mukainen, maksetaan eläke peruseläketurvan mukaan.

2. Yhteensovituksessa käytettävä VEL-eläkkeen määrä

TEL 8 §:n mukaista yhteensovitusta suoritettaessa on mainitun pykälän 4 momentin mukaan VEL:n mukainen eläke otettava huomioon laskettuna siten kuin VEL:n 10 §:n 1 momentissa on säädetty.

Vaikka siis VEL-eläke myönnetään lisäeläketurvan mukaisena, otetaan se TEL 8 §:n mukaista yhteensovitusta suoritettaessa huomioon peruseläketurvan mukaisena. Jos myönnettyssä eläkkeessä on otettu huomioon tuleva aika, jolloin eläke on aina lisäeläketurvan mukainen, otetaan tuleva aika huomioon myös laskettaessa VEL 10 §:n 1 momentin mukaista eläkettä yhteensovitusta varten. Näin laskettuna eläke rajoitetaan 66 %:iin VEL-palkasta, siihen lisätään lapsikorotus ja vähennetään LEL-vähennysosa.

Edellä esitetyllä tavalla yhteensovitusta varten laskettu VEL-eläke, jossa on otettu huomioon myös tuleva aika, voi lapsikorotuksen johdosta muodostua suuremmaksi kuin lisäeläketurvan mukainen eläke. Eläkkeitä yhteensovitettaessa ei tulkintaryhmän kannan mukaan VEL-eläkkeenä kuitenkaan voi käyttää laskennallista määrää, joka on suurempi kuin sen eläkkeen yhteensovittamaton määrä, jonka henkilö voi saada. Tämän vuoksi on päädytty tulkintaan, jonka mukaan lisäeläketurvan mukaisena myönnettävästä VEL-eläkkeestä käytetään yhteensovituksessa VEL 10 §:n 2 tai 3 momentin mukaisesti laskettua määrää, jos se on pienempi kuin VEL:n 10 §:n 1 momentin mukaisesti, tuleva aika huomioon ottaen, laskettu eläkkeen määrä.

3. VEL-eläkkeen ilmoittaminen eläketapahtumarekisteriotteella

Peruseläketurvan mukainen eläke

Kun eläke on myönnetty VEL 10 §:n 1 momenttia soveltaen, on maksettava VEL-eläkkeen määrä sarakkeen 69 ensimmäisessä osassa. Mikäli VEL-eläkettä on yhteensovitukseen johdosta vähennetty (yhteensovitustunnus sarakkeessa 72 on 1 tai 2), näkyy vähentämättömän VEL-eläkkeen määrä sarakkeessa 71. VEL-eläkettä ja muuta peruseläkettä yhteensovitettaessa käytetään siis sarakkeeseen 71 merkittyä VEL-eläkkeen määrää, jos yhteensovitustunnus on 1 tai 2 ja sarakkeeseen 69 merkittyä VEL-eläkkeen määrää, jos yhteensovitustunnus on 0. Kun henkilölle on myönnetty peruseläketurvan mukainen eläke, koska se on suurempi kuin lisäeläketurvan mukainen, on eläkkeen määrän jäljessä tunnus P.

Lisäeläketurvan mukainen eläke

Kun VEL-eläke on myönnetty 10 §:n 2 tai 3 momenttia soveltaen, on yhteensovitettun peruseläketurvan mukaisen eläkkeen määrä sarakkeen 69 ensimmäisessä osassa ja tämän ja myönnetyn eläkkeen välinen erotus sarakkeen 69 toisessa osassa. Jos TEL 8 §:n mukainen yhteensovitus on vähentänyt peruseläketurvan mukaisesti laskettua eläkettä, on sarakkeeseen 71 merkitty kyseisen eläkkeen määrä vähentämättömänä. Tätä määrää tai sarakkeen 69 ensimmäisessä osassa olevaa määrää, kun yhteensovitustunnus on 0, käytetään yhteensovitettaessa muuta peruseläkettä VEL-eläkkeen kanssa.

Kun VEL 10 §:n 2 tai 3 momenttia soveltaen laskettu eläke on pienempi kuin yhteensovitusta varten laskettu VEL 10 §:n 1 momentin mukainen eläke, on myönnetyn VEL-eläkkeen määrä sarakkeen 69 ensimmäisessä osassa. Eläkkeen määrän jälkeen on tällöin merkitty tunnus X. Jos lisäeläketurvan mukaista eläkettä on vähennetty VEL 12 §:n mukaisen yhteensovitukseen johdosta, on sarakkeessa 72 tunnus 1 tai 2 ja sarakkeessa 71 vähentämätön lisäeläketurvan mukaisen eläkkeen määrä. Yhteensovitettaessa muuta peruseläkettä VEL-eläkkeen kanssa käytetään sarakkeeseen 71 merkittyä vähentämättömän lisäeläketurvan mukaisen eläkkeen määrää. Ellei sarakkeessa 71 ole tietoa, käytetään sarakkeessa 69 olevaa eläkkeen määrää.

Edellä selostettu VEL-eläkkeen ilmoitustapa (myös tunnuksen P käyttö) koskee niitä eläketapahtumailmoituksia, jotka on tehty tämän yleiskirjeen lähettämisen jälkeen.

4. Uuden yhteensovituksen suorittaminen

Kun eläke lapsikorotuksen muutoksen vuoksi yhteensovitetään uudelleen, voi eläkelaitos useimmissa tapauksissa itse laskea uudessa yhteensovituksessa huomioon otettavan VEL-eläkkeen määrän rekisteriotteella aikaisemmin ilmoitettujen tietojen perusteella.

Eläkelaitoksen on erikseen selvitettävä uudessa yhteensovituksessa käytettävä VEL-eläkkeen määrä silloin, kun rekisteriotteelle on merkitty ainoastaan lisäeläketurvan mukaisen eläkkeen määrä (eläkkeen määrän jälkeen on merkitty tunnus X). Näissä tapauksissa eläketapahtumarekisteriotteella tullaan myöhemmin ilmoittamaan erikseen myös lapsikorottamaton peruseläketurvan mukainen eläkkeen määrä. Tällöin eläkelaitos saa rekisteriotteelta tai se voi itse laskea uudessa yhteensovituksessa huomioon otettavan VEL-eläkkeen määrän myös niissä tapauksissa, joissa aikaisemmassa yhteensovituksessa on käytetty VEL 10 §:n 2 tai 3 momentin mukaista eläkkeen määrää.

Myös silloin, kun VEL:n mukainen työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke on myönnetty peruseläketurvan mukaisena, vaikka henkilöllä on oikeus lisäeläketurvan mukaiseen eläkkeeseen (kohdassa 1 selostettu valintamenettely), on uudessa yhteensovituksessa käytettävä VEL-eläkkeen määrä selvitettävä erikseen. Lapsikorotuksen muutos voi nimittäin aiheuttaa sen, että lisäeläketurvan mukainen eläke muodostuu suuremmaksi. Tällöin myös yhteensovituksessa käytettävä VEL 10 §:n 1 momentin mukaisesti laskettu eläkkeen määrä muuttuu, koska huomioon otetaan myös tuleva aika. Näissä tapauksissa on eläkkeen määrän jälkeen sarakkeeseen 69 merkitty tunnus P.

5. Perhe-eläkkeen yhteensovittaminen

Valtion perhe-eläkelain nojalla myönnetty eläke otetaan TEL 8 §:n 5 momentin mukaista yhteensovitusta suoritettaessa huomioon aina peruseläketurvan mukaisesti laskettuna. Jos myönnetyssä eläkkeessä on eläkeajaksi luettu myös tuleva aika, jolloin eläke on lisäeläketurvan mukainen, otetaan tuleva aika huomioon myös laskettaessa peruseläketurvan mukaisesta eläkettä TEL 8 §:n mukaista yhteensovitusta varten. Lasketusta eläkkeestä vähennetään LEL-vähennysosa ja eläke rajoitetaan 66 %:iin VEL-palkasta. Tämä yhteensovituksessa huomioon otettava perhe-eläke on merkitty ETK:n eläketapahtumarekisteriotteelle samoin kuin se VEL-eläkkeen määrä, jota käytetään yhteensovituksessa. Siinä tapauksessa, että perhe-eläke on rajoitettu 66 %:iin VEL-palkasta, on eläkkeen määrän jälkeen merkitty tunnus P. Tällöin

ei rekisteriotteella ilmoitetun yhteensovittamattoman peruseläkkeen määrän perusteella voi laskea eläkkeen uutta määrää edunsaajien lukumäärän muuttuessa.

6. Muut VEL-perusteiset eläkkeet

Mitä edellä on selostettu VEL-eläkkeen huomioonottamisesta yhteensovituksessa, koskee myös muita ns. VEL-perusteisia eläkkeitä, ts. evankelisluterilaisen kirkon eläkelain, Suomen Pankin eläkesäännön ja postisäästöpankin eläkesäännön nojalla myönnettyjä eläkkeitä. Tiedot näistä eläkkeistä merkitään eläketahtumarekisteriotteelle samoin kuin VEL-eläkkeitä koskevat tiedot.

ELÄKETURVAKESKUS

Jouko Siikaniemi

Veikko Järvelin